

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften. „St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 25237. Redaksjonssekretæren privat: 10695. Ekspedisjonen, Akersveien 5 I, er åpen alle hverdager fra kl. 10—2 og 4—6. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4. „St. Olav“'s forlag samme sted, samme tid.

INNHOLD: Berlins biskop taler. — Sjelesorg, psykoanalyse og individualpsykologi. — En fyrsteskikkelse. — Feriekolonien hjemstøkt av brand. — Bokanmeldelse. — Vår feriekoloni. — Og derute. — Innsamlingen til fond for St. Olav.

Berlins biskop taler.

Da biskop Bares' forgjenger, dr. Christian Schreiber, ifjor lå på sitt dødsleie, var det hans innerligste ønske, som han mange ganger gav uttrykk for, at hele bispedømmet Berlin skulde innvies til Jesu høihellige hjerte. Nu St. Hansdag den 24. juni fullbyrdet biskop Bares dette ønske — og den høitidelige innvielse foretokes under det store katolikkstevne, som avholdtes den dag. Biskop Bares' tale grep alle — den skulde jo også kun uken etter få en sørgelig aktualitet, da den katolske aksjons leder, dr. Klausener måtte besegle ordene og handlingen med sitt blod. Vi bringer her en gjengivelse av biskopens tale:

«Der er tre som vidner på jorden: ånden, vannet og blodet — og disse tre er ett». Alle her, unge og gamle, familier og menigheter, prester og lægfolk, har rettet en bønn til mig, eders biskop — om å innvie oss alle til Jesu høihellige hjerte. Denne bønn utspringer mer eller mindre bevisst hos eder fra den tanke, at i tider som dem vi oplever nu er det kun de krefter som symboliseres ved Jesu hjerte, som er istand til å skape en sterk og uovervinnelig hindring for de store nedbrytende makter: den åndelige kulde, det materialistiske livssyn, den almindelige overfladiskhet og den religiøse og moralske avstumpethet. Og bak denne eders bønn kan jeg merke en bestemt vilje til å stille hele eders liv med alle livets forhold i Kristi tjeneste. Det er denne innstilling som er den bærende idé med innvielsehøitideligheten idag, og som må betinge eders holdning fremover. Ti å vie sig til en eller annen sak vil jo hverken si mer eller mindre enn å fatte en avgjørende bestemmelse om å ville ofre sig helt for den — å la alle tanker og handlinger ha *den* som mål og aldri la noen eller noe skille oss fra den. Derfor er der igrunnen all-

tid kun én sak en kristen kan vie sig *helt* til: Guds sak, Himmerikes rikes sak på jorden. Å vie sig til Jesu hjerte er et uttrykk for dette — er den frivillige og fullstendige hengivelse av oss selv, vårt hele vesen med alt vi sier og gjør til Frelserens tjeneste, til hans efterfølgelse, til hans uendelige kjærlighet til oss mennesker. Er å søke og efterligne hans ferd på jorden — innad og utad.

Men dertil kreves at vår innvielse besitter kraft og er dyp, verdig og fullstendig. Ti menneskesønnen selv er innbegrepet av alt som er modig, karakterfast, kongelig og helstøpt — og vår innvielse må derfor vise sig i frukter med dette preg. Men dette makter vi ikke alene — vi trenger hjelp og hjelpen finnes hos det sted i Johannes første brev, som jeg nu vil minne eder om: «der er tre som vidner her på jorden: ånden, vannet og blodet, og disse tre er ett».

Vann og blod fløt ut av det sår som menneskene tilføjte Jesu hjerte — for hans kjærlighets skyld, for hans sinnelags skyld — for den ånd som var drivfjæren i alle hans handlinger og besjelet alle hans ord. Ånden, vannet og blodet skal vidne om at vår innvielse bærer frukt. Pinseåndens, dåpens vann og blodet fra Golgata vil hjelpe oss. Med andre ord: *tro, nåde, offer*. I disse tre ord innsluttes hele den tjeneste vi nu vier oss til — for å støtte og hjelpe hele bispedømmet Berlin.

Derfor formaner denne stund oss alvorlig og inntrengende: la ditt sinnelag bli mer gjennomtrengt av Kristi *ånd* — ha mer tro og tillit til hans hjelp i det daglige liv — bring dine egne ønsker og din egen vilje som offer for hans ønsker og vilje. Gi Kristus mer plass i dig selv — la hans hjerte banke i ditt. Paulus tegner

i Kollossenserbrevet et billed av Kristi plass i verdensaltet som den ved hvem alt er skapt, både det usynlige og synlige, som den hvori alt består, fordi Gud i hele sin fylde har tatt bolig i ham og ved hans utgydte blod har stiftet fred på jorden. Dette er Kristus — Gud som blev menneske — dette er menneskesønnens plass i Guds tanke. Og da *hjertet* alltid er symbolet på menneskes innerste kjerne, fordi det er drivkraften til livets opprettholdelse gjennom blodet, så gjelder disse apostelens ord *Jesu* hjerte. Dette hjerte som banker i alt og sender sin varmende kraft gjennom alle universets årer, sin lysende ild op i alle høider og ned i alle dybder — og alle levende vesener i det høie og i det dype sender igjen sine stråler sin del av dette kjærlighetsveld tilbake som hyldest til Kristus — kun ved ham, med ham og i ham kan Gud ydes ære.

I dette all skapningens *Te Deum* skal vår stemme nu tone med.

Nu står Kristus for dig og mig — for alle oss katolske kristne her i bispedømmet Berlin. Han står her som vår Herre og Konge og gjør sin suverenitet gjeldende: «jeg er veien, sannheten og livet». Han taler som ingen av menneskehetens lærere før har talt. Mange har sagt sig å være *veivisere* — ingen har kalt sig selv *veien*. Men — *er* Kristus veien, da flakker hver og en forvillet om uten mål, som går gjennom livet uten ham — *er* Kristus sannheten, da famler hver og en forgjeves etter sannheten som søker den utenfor ham — *er* Kristus livet, da blir hver og en et fattig og blodløst menneske, som lever sitt liv utenom ham. Det gjelder den enkelte som familien, menighetene, staten —

Kun ut fra Kristi brennende hjerte og i og med det finner vi de høie idealer, de klare svar på alle tidens spørsmål, den lysende trøst i sorgens mørke, det ildnende mot i alle kamper — derfor *fremad: nærmere den guddommelige befrier og hans lys, hans varme!* Mer vidde, mer høide, mer dybde i vår tro — dette er den første stadfestelse av vår innvielse til hans hjerte. Ti dette er *ånden*, den tennende ånd, det flammende sinnelag, som vår innvielse gjør levende og gir kraft til å gjennomtrengre alle våre tanker, ord og handlinger og samle alt i én innstilling: vårt ytre og indre liv bare for *ham!*

Og nu vårt vidnesbyrd om *vannet* — om *nåden*?

I vår dåp har Guds allmakt forbundet sin nåde med vannet som det ytre tegn. Og å vie sig *Jesu* hjerte, det vil si alltid å lovprise Guds nåde imot vår ringhet — det vil si å vite at det er denne nåde som skjenker oss kraft til å ta imot Kristi kjærlighet og gir oss kraft til tross for vår egen syndefulle skrøpeligheit å kunne kjem-

pe for å bevare denne velsignelse over vårt virke, så vi kan leve vårt liv i kjærlighetens tegn.

Ti nåden er å få del i Kristi guddommelige natur når den skjenkes oss til vår helliggjørelse — å få del i Kristi guddommelige kraft når den skjenkes oss til vår styrke. Den er en lysende stråle av hans kjærlighet inn i oss — «Kristus i vårt jeg» — som gjør oss sterke i og til det gode. Fra hans hjerte utgår denne nåde — opplysende, belivende, styrkende, trøstende, varmende — til alle hvis holdning viser at de vil ta imot den. Men ikke bare usynlig virker hans hjerte — også synlig, gjennom det av ham innstiftede presteskap, meddeler Kristus ved Sakramentene sin nåde til alle som er i den gode vilje. Når vi ofrer sier Kristus ved oss: «dette er mitt legeme» — når vi utdeler de hellige sakramenter er hver prest en Kristi hånd. Og slike hender har millioner og atter millioner gitt Kristus ut av sin kjærlighet til ham — og ved disse hender erkjenner vi hans kjærlighet.

Hvilken lære for vår hovmodige tid!

Uten dåpens vann intet overnaturlig liv — uten Kristi nåde kan vi intet gjøre. De største videnskapelige og almenmenneskelige virksomheter, er uten den hellige nåde intet i Guds øine, og evigheten har ingen lønn å gi dem — Gud behøver dem ikke. Selv vi kristnes mest glimrende handlinger betyr intet, hvis de ikke har sin rot i nåden, i vårt forhold til Kristus — de har ingen egen evighetsverdi. Vi er kun så meget, som nåden virker i oss, som Kristus handler i oss — vi handler kun rett i ånd og sannhet når vårt arbeid får enhet, slagkraft og uovervinnelighet ut fra hans makt i vår bevissthet. Og vårt ansvar er at den villfarne verden, når den fornemmer *dette*, i oss igjen vil søke hen til Kristus — når den ser at vi aldri søker oss selv eller vår egen ære men kun vil være redskaper for hans nåde. Derfor må vår Gudstjeneste være Kristi gjerning, ikke vår — vi må i prestenes tale finne Kristi ord, ikke menneskets ufullkomne form. Kristus er presten, vi er bare hans ministranter. Se i Kirken kun den levende, nærværende Kristus — ikke hans stedfortrederes menneskelige skrøpeligheter. Se i alt vårt barmhjertighetsarbeid og i alle våre katolske organisasjoner kun Kristus som søker og hjelper overalt — Kristus med det brennende frelserhjerte som vi ofrer oss til når *vi* forsøker å hjelpe.

Og nu vårt vidnesbyrd om *blodet*?

Offer, martyrium, bot, hengivelse, taler blodet om — det blod, som blir utgydt i ren selvforglemmende kjærlighet, er det levende bevis på en saks godhet og sannhet.

Åndelige kristne, dyrebare brødre, så skal det at vi vier oss til Jesu hjerte her i bispedømmet befeste oss i den beslutning å ville utgyde vårt eget hjerteblod — eller i det minste noen dråper av det — for hans Kirke og hans hellige sak.

Hvad som ikke koster offer, har liten verdi og ringe kraft. Kun når vi kjemper og lider og bløder for Kirkens sak — for en fornyelse av verdensånden og tidens foreteelser i Kristi sinnelag bærer våre ord og vårt arbeid frukt. Kirken er født av *Kristi* blodige sår — ved *våre* sår blir Gud og Kirken en levende fruktbar virkelighet igjen for menneskene. Tre er de, som vidner i himmelen: Faderen, Sønnen og den Helligånd — tre er de som vidner på jorden: ånd, vann og blod: tro, nåde og offer. De tre vil vi finne forenet i Jesu høihellige hjerte — når vi nu former vårt hjerte i det.

Amen.

Sjelesorg, psykoanalyse og individualpsykologi.

Det største bevis på at den moderne kultur og den moderne livsanskuelse har ført menneskeheten på avveier må vel sies å være det stadig stigende antall av forstyrrelser og sykdommer innenfor sjelelivets område som man nu kan konstatere som en kjensgjerning. Faktisk ligger det i øieblikket slik an at det unormale synes å være regel og det normale undtagelse — vi er jo til og med nådd det punkt å se hele livsanskuelser bygget op på sjelelivets unormaliteter. Dette må imidlertid betegnes som et av de overdrivelsesfenomener som alltid ledsager noe riktig som holder på å bane sig vei til almindelig erkjennelse — det riktige er i dette tilfelle at man søker å angripe de sjelelige lidelser ved deres rot for å helbrede dem efter samme prinsipp som de legemlige sykdommer lenge har vært behandlet: *årsaken* må opdages og fjernes. De mange moderne former for sinnslidelser som er opstått av nutidens spesielle former for påkjennning krever derfor også nye botemidler — og idet man har søkt disse er man altså blitt fristet til å betone enkelte sider av sjelelivet for sterkt.

Det er psykiatriens oppgave å beskjeftige sig med det unormale sjelelivs foreteelser — men dessverre har denne vitenskap en tendens til å forveksle teorier og praksis slik at teorier med engang betraktes som praksis, hvorved pathologien samtidig blir terapi. Så lenge den imidlertid blir innenfor sine egne grenser er alt vel og bra — men faren er at psykiatrien ophøies til å bli *livsanskuelse*, hvorved man kommer inn på veier som kan bli skjebnesvangre for dem man er kallet til å hjelpe. Nutiden

kan således opvise to slike forsøk på å forklare og helbrede sjelelige lidelser og samtidig bygge en livsanskuelse på metodene: *psykoanalysen* og *individualpsykologien*.

For oss katolikker er det imidlertid naturlig å betrakte *presten* i sin egenskap av sjelesørger som den, der i første rekke har med de sjelelig syke å gjøre. Selvfølgelig betyr det ikke at lægens arbeid ansees for overflødig eller at man undervurderer psykologens og psykiatrikenes arbeid — mange katolske geistlige har ydet stor innsats som vitenskapsmenn nettop på dette område. Vi vet at læge og prest må arbeide hånd i hånd og at det er meget vanskelig å trekke skarpe grenselinjer imellem dem, da den enes arbeid støtter og hjelper den annens. De kommer fra hver sin kant til den lidende, idet sjelesørgeren har som utgangspunkt det *overnaturlige* livs uuttømmelige veld av helbredende krefter for det naturlige liv. Men dette oversanselige kan intet utrette for et menneskes sinn *utenfra* — det må tas op i det og bli et ledd av dets sjelelige funksjoner. Presten formidler denne assimilasjonsprosess — men kan ikke gjøre det uten selv å kjenne til eller uten å søke bistand hos en som kjenner til de psykologiske lover, så man kan komme like frem til årsaken for sjelelivets forstyrrelse for å sette de helbredende åndelige krefter inn *der*.

Lægen har som utgangspunkt ene og alene sin undersøkelse av sykdomsbilledet og dets ytringer i sammenheng med hele organismen, hvorved han kan konstatere årsak ut fra virkningene og anvende de til rådighet stående naturlige midler for å opnå helbredelse.

Av dette fremgår hvor betydningsfullt det er at den syke står i et absolutt tillitsforhold til såvel sin sjelesørger som sin læge — og hos troende religiøse mennesker er det klart at tillitsforholdet til sjelesørgeren kommer til å spille den avgjørende rolle, fordi selv ikke den beste læge har det å gi for det oprevne sinn, som *presten* formidler. Dette vet alle psykiatikere — også de som personlig inntar et absolutt avvisende standpunkt overfor kirke og religion. Nettop *de* krever helt bevisst sjelesørgerens støtte fordi de føler at på *dette* område hører deres kompetense op. Ethvert forsøk som en læge vil gjøre på å overta den katolske sjelesørgers oppgave må derfor også vises kraftig tilbake om det skulde forekomme — men på den annen side advarer den katolske Kirke alvorlig og inntrengende alle sine sjelesørgere mot — uten spesialutdanning selvfølgelig! — å gripe inn på det rent medisinske arbeid, idet de ferreste sjelesørgere kan erhverve sig en læges erfaring på dette felt. Dette er blitt formulert så skarpt, at det er blitt uttalt fra kirkelig hold: «En sjelesørger mister sin menighets tiltro og skader sin anseelse i samme grad som han beskjeftiger sig med det rent medisinske.»

En sjelesørger har så mange oppgaver overfor de *friske*, at man såre vel forstår at omsorgen for de sjelelig syke ofte er en meget tung byrde for ham ved siden av hans mange andre virksomheter — likesåvel som man særdeles godt forstår at det derfor kan synes å være den letteste utvei: å henvise den lidende *bare* til lægen.

Men sjelesørgeren vet at dette er en fristelse — at han vilde berøve den lidende en vesentlig støtte og hjelp om han vilde ryste et menneske av sig fordi det var besværlig og ubehagelig. Og han søker derfor å være i besiddelse av den samme tålmodighet og kjærlighet som Frelseren uttrykker med ordene: «de sunde har ikke lægedom behov, men de som lider ilde».

Ut fra sjelesorgens synspunkt har nutidens mange sjels- og sinnslidelser to årsaker: 1) en forstyrrelse i sinnslukevekten som stammer fra arvesynden — 2) kulturens unaturlige utvikling som etterhvert har utelukket alt det overnaturlige, det oversanselige fra sitt område og materialisert hele tilværelsen.

Begge disse faktorer hører inn under sjelesørgerens arbeidsfelt. Som arvesynden kun blir borttatt ved den helliggjørende nåde, således kan arvesyndens følger, som selv etter arvesyndens fjernelse dog består og utøver sitt ødeleggende arbeide i sjelene, kun bekjempes med guddommelige våben. Kulturens unaturlige innflytelse kan kun imøtegås ved at det overnaturlige igjen blir en intigrerende del av det naturlige liv. på jorden — at kulturen blir bygget ut fra denne natur. Vår tids farligste villfarelse er vel nok den, at man enten helt forneker arvesynden eller forflykter den til å bli en naturtilstand, hvorved vår synd blir en slags naturfeil som der intet i og for sig er å stille op mot uten å forsøke på så godt vi kan å leve skikkelig ved egen hjelp — ved almindelig «borgerlig moral» uten å trenge noen religiøs støtte. Sjelesorgen imøtegår denne villfarelse ved å søke å få en forbinnelse istand mellom det normale sjeleliv og tros livet — mellom det unormale sjeleliv og det virkelige kulturliv. Dette krever endel kjennskap til psykologiens og psykiatriens nyeste erfaringer — og her møter man to store hovedretninger, to beslektede teorier, som begge gjør fordring på å kunne gi en uttømmende videnskapelig forklaring på det anormale sjeleliv og derigjennem også definere det normale. Begge går ut fra sin praksis overfor det anormale sjeleliv, og mener ut fra denne å ha funnet det normale sjelelivs teori og en fullstendig tilfredsstillende psykologi.

Disse to retninger er *psykoanalysen*, grunnlagt av Sigmund Freud, og *individualpsykologien*, grunnlagt av Alfred Adler.

Begge teorier gir nye synspunkter, som lar oss se alle sjelslidelser i en ny sammenheng. At de begge griper dypt og har gjort et dypt inntrykk sees best av den lidenskapelighet hvormed de enten forsvarer eller angripes. Det kan derfor være av interesse å se hvorledes en katolsk prest og sjelesørger, pater Dornat S. J., bedømmer dem ut fra psykologien og moralteologien. Som fremragende psykolog samtidig med at han er en nidkjær sjelesørger, er hans ord av stor betydning.

(Fortsettelse).

En fyrsteskikkelse.

Over hele det katolske Tyskland er den 21. mai blitt minnet som 100-årsdagen for fyrst Karl til Løwenstein-Wertheim-Rosenbergs fødsel. Ti det var en fyrste som visste og handlet etter det at hans høie rang ikke var en *forrett* han hadde mellom mennesker, men en *forpliktelse* mot mennesker. Som motto over hans liv kunde man sette hans oppdrager, dr. Teipels ord til ham: „I fremtiden venter megen nød å bli lindret av Dem — mange fristelser skal bli avviste — som et godt eksempel skal De lyse. Ti jo høiere et menneske står, desto større er dets ansvar — jo mer der er gitt ham, desto mer skylder han sine medborgere regnskap for — jo mer han kan yde, desto mer skal han tjene.“ Disse formaninger har fyrst Løwenstein aldri sviktet — hele sitt liv viet han samfundet, men først og fremst det katolske Tyskland.

Det livsverk som overlever ham og som for alltid har sikret ham en plass i den tyske kirkehistorie, er arbeidet for de tyske katolikkstevner, som siden 1848 er avholdt praktisk talt hvert år. I tredivde år var fyrst Løwenstein disse katolikkstevners faste „Kommissär“, til han i 1898 blev efterfulgt av grev Droste-Vischering. I denne stilling utrettet fyrst Løwenstein med beundringsverdig selvfornektelse et uhyre stort arbeid — praktisk talt uten assistenter, uten bestemt kontor, uten noen form for godtgjørelse — helt i motsetning til de moderne „generalsekretærer“. Ja, han var ikke bare alene uten hjelp — han måtte også kjempe med sterk motstand. Av hvad art denne motstand var forstår man f. eks. av en skrivelse fra borgermesteren i Konstanz, som nekter tillatelse til å avholde et katolikkstevne der med den motivering, „at de katolske prinsipper var i strid med den sunde fornuft“. Også kulturkampen bragte store vanskeligheter — og til og med i kirkelige kretser manglet der lenge på forståelse for hans bestrebelse — Passauer-biskopen protesterte således mot katolikk-stevnenes centralkomites virksomhet med den motivering, at „det var et forsøk fra lægfolk på å undergrave Kirkens disiplin.“ Men fra høieste kirkelig hold tok man fyrst Løwenstein og hans tanker under beskyttelse og muliggjorde derved suksessen: våren 1870 mottok fyrsten fra Pius IX en skrivelse med pavens fullstendige billigelse.

Stor fortjeneste innla fyrsten sig ved sitt målbevisste arbeid for katolsk-sociale ideers virkeliggjørelse. Han var en tilhenger av Karl v. Vogelsang og hans krets — så tidlig som i 1860 betegnet han den liberale parlamentarisme som „ikke-tysk“, og motarbeidet særlig det at folkerepresentasjonen skulde splittes i et aristokratisk førstekammer og et demokratisk annetkammer.

Katolikk-stevnene beskjeftiget sig hovedsakelig med de mest påkrevde sociale reformer — i 1882 ned-sattes således en social studiekommisjon som resultat av årets „katolikkdag“ — året derefter samledes en krets av katolske sociologer på hans slott Haid, og utsendte derfra den berømte „Haider resolusjon“ i skarp anti-liberalistisk og anti-kapitalistisk formulering.

Fyrsten var tillike drivkraften i den i 1884 stiftede: „Den frie forening for katolske socialpolitikere“. Og hans åpne bekjennelse til den katolske socialreform var ingen tom papirfluskel — den kom til syne i alle hans forhold. Sine funksjonærer og arbeidere sørget han for på den mest omsorgsfulle måte: han kunde gjøre lange reiser for å besøke en syk tjener, besøke en gammel forvalter på hans dødsleie eller for å etterkomme en arbeiderorganisasjons innbydelse.

Det er umulig å oppramse alle de arbeider han fikk utrettet — alle de betydningsfulle innsatser han gjorde. For fredsaken og nedrustningen virket han utrettelig, kjempet mot det internasjonale frimureri, opfylte sine plikter som medlem av ikke mindre enn fire tyske staters regjeringsråd, da han eide jordbesiddelser i dem alle, førte pilegrimstog til Rom, og var tysk riksdagsmann i en årrekke. Men hans personlighets egentlige styrke ligger i hans mønstergyldige religiøse og moralske livsørsel. Tross det store beslag som alle hans offentlige tillitsposter, hans store korrespondanse og hans foredragsvirksomhet la på hans tid og krefter, var han den ideelle familiefar, og hans lykkelige ekteskap med den østerrikske baronesse Sophie von und zu Liechtenstein var velsignet med 8 barn. Hans hele vesen lengtes etter inderlighet og betraktende bønn og det betød et stort offer for ham stadig å måtte leve i en ansæp verdslig virksomhet.

Efter sin hustrus død satte han kronen på sitt verk, idet den i hele Tyskland høit ansette man kunde glede sig ved pavers og kongers venn overhode for et fyrstelig hus og en av landets rike grunneiere, grandseigneur av fødsel, opdragelse og kultur, trådte inn som lægbroder i dominikanerklostret Venlo. Det var hans hensikt å forbli lægbroder, men han føiet sig lydig efter sine foresattes ønsker, og blev 74 år gammel presteviet. Efter 13 års prestegjerning døde han en from død 87 år gammel.

Det er skikkelser som fyrst Løwenstein som har gjort den tyske katolisisme sterk nok til å gå gjennom alle vanskelige tider — så lenge hans eksempel virker og han har efterfølgere behøver man ikke å frykte dens skjebne.

Pater Leo van Eekeren med feriekoloniens ledere og gutter.

Feriekolonien hjemsoekt av brand.

— Det siste vi her i bladet meddelte om vår feriekoloni var en bulletin fra avreisen. Den 5. juli avsendte pater Leo van Eekeren følgende skrivelse:

«Idag har alle gutter som kunde gå til den hellige kommunion uten undtagelse mottatt Alterets hellige Sakrament. Kl. 8½ hadde vi sangmesse som jeg frembar for våre velgjøreres evige og timelige vel. Efter messen sakramental velsignelse. På guttenes vegne vil jeg få takke alle som har bidratt til at våre gutter hadde ferie på landet. Likeledes vil jeg få takke mor, søsken, slektninger, venner og alle som har besøkt våre gutter i Sylling. Guttene har det meget godt.» Ord, hvis sannhet ovenfor er bekreftet.

Om morgenen kimte telefonen samtidig med at et telegram kom fra feriekoloniens opholdslokale var fullstendig ødelagt — men at alle barn var i sikkerhet av noen art. En påfølgende telefonkonferanse mellem mgr. Irgens og førstefullmektig Ruyter resulterte i at denne ca. en time efter ifølge sin energiske vis møtte med bil og flere hundre kroner til å bestride de eventuelle kommende utgifter med — en omtenkksomhet som viste sig særdeles heldig — og de to herrer bilte nu så fort som kjørereglementet tillater over Solihøgda til Sylling, hvor de inntraff kl. ca. 11¼. Før vi går videre i vårt referat vil vi gi ordet til «Fremtiden», som i sitt lørdagsnummer 6. ds. skriver følgende:

Sylling arbeiderforenings lokale er brendt ned til grunnen inatt. Branden blev opdaget i siste øieblikk, alt innbo strøk med, og på et hengende hår var også menneskelig gått tapt. I lokalet holdt nemlig 17 barn fra de katolske menigheter, St. Halvard og St. Olav i Oslo, til.

Branden er begynt ved 0.30-tiden inatt, antagelig i kjelleren underscenen i festsalen. Det var i denne salen de 17 småguttene lå og sov, mens 3 ledere holdt til i et rum ved siden av. Utpå natten våknet guttene ved at det sivet kvelende røk inn i salen fra scenen, de fikk i all hast alarmert de eldre og tørnet ut i aller siste øieblikk. Det knep så hårdt at en av dem alt var besvimt før de rakk ut, men også han blev berget.

I husets annen etasje bodde vaktmesteren, Lars Thorsrud. Her var bare konen og to barn hjemme. Også de blev reddet ut, men det var i siste liten. Ferieguttene kom ut i bare natttøiet, alt de hadde forøvrig brendte op, likeså alt innbo hos vaktmesteren.

Mye dyrt inventar strøk med i selve lokalet. I vinter blev det således installert lydfilmapparat og dette brendte op, videre en grammofon og alt rekvisita til scenen, som det var kostet adskillig på, dessuten kjøkkenutstyr etc. Arbeiderforeningen, kvinnegruppen og ungdomslaget mistet også sine faner ved branden. Skaden er således meget stor.

Det er ennu ikke lykkes å bringe brandårsaken på det rene. Det er vistnok ingen tvil om at ilden er begynt nede i kjelleren under scenen, men etter hvad vi får opplyst har kjelleren stått avstengt og ingen hadde vært dernede igår. Det var heller ikke noe elektrisk anlegg og småguttene kan ikke være sluppet til med varme. Det var nærmest en skrapkjeller med ved, kull og endel malersaker som fenget godt.

Noe slukningsarbeide av betydning var det ikke tale om, man hadde bare noen håndsprøyter til rådighet. Det lyktes imidlertid å avverge at ilden forplantet sig til skogen som ligger tett innpå. Huset brendte ned i løpet av en times tid.

Småguttene, som var på ferietur, hadde holdt til på stedet siden mandag. De var utrustet for et 3 ukers opphold og mistet adskillige eiendeler. Storparten av dem blev inatt innkvartert hos en av naboene, Ole Tollefsen, og nu går turen hjem til Oslo etter den triste avslutningen.

*

Lensmannsbetjent Skogen, som i formiddag har vært på brandstedet, opplyser på henvendelse at man fremdeles ikke har noe bestemt å holde sig til hvad angår brandårsaken. På tomten har det selvsagt ikke vært mulig å foreta undersøkelser enda, men man har bl. a. funnet låsen til kjelleren, og den lot ikke til å ha vært utsatt for makt.

Ellers fortelles at småguttene, som er i alderen 6—15 år, hadde vært ute på tur igår og kom hjem utpå kvelden, da de spiste og gikk til sengs straks. Det er ingen grunn til å tro at de har vært uforsiktlige.

Huset er assurert i Norges Brandkasse for 36,200 kr. Innboet er også assurert, likeså det nye lydfilmapparatet som kostet 3000 kroner. Vaktmesteren hadde assurert sitt innbo i Lier brandkasse for 4500 kroner. Assuransen vil dekke skaden. Taksten for huset er satt i 1927.

De katolske organisasjonene, som guttene hørte hjemme i, hadde imidlertid ikke assurert sine eiendeler, madrasser, sengkårer etc.

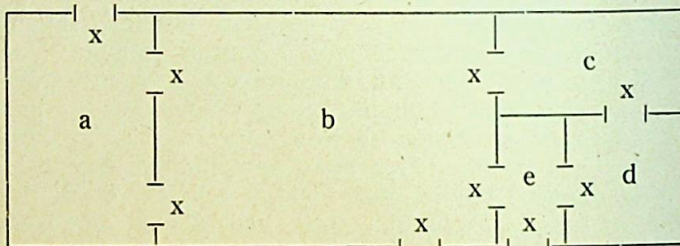
*

Som man vil forstå var det et ikke videre feriegledepreget syn som møtte mgr. Irgens og hr. Ruyter i form av den rykende brandtomt, hvor lensmannen nu holdt på med å opta brandforklaring, mens de tre flinke og

tapre ledere, A. Andal, I. Fiala og E. Olafsen, var i full gang med efterrydningen uten å ense sin egen tretthet — vi skal senere høre hvor god grunn de tre hadde til å være trette! Guttene var ennu under påvirkning av nattens begivenheter — dog med barns lykelige elasticitet langt på vei til å komme sig etter det uundgåelige chokk — og alle uten så meget som en skramme, hvilket må betegnes som et under, når man hører nattens begivenheter fremstillet av lederne.

Efter deres beretning ved ankomsten til Oslo lørdag kveld skal vi rekonstruere disse begivenheter således:

I det deilige vær fredag hadde alle vært på en herlig tur, hvorfra de vendte hjem kl. 7. Kl. 8 blev der spist aften og etterpå lekte guttene og sparket fotball til kl. 9½, hvorpå det var å komme sig i seng. Kl. 11 var siste inspeksjon av sovesalen, hvor alt fantes å være i den skønneste orden. Lederne hadde i år funnet det hensiktsmessig å legge alle i sovesalen og ingen på scenen som ifjor, da det var mer oversiktlig og lettere å holde kontroll, når alle var samlet på ett sted. Vi skal nu for anskuelighetens skyld lage en tegning av lokalitetene, som uten å nøiaktig angi de respektive mål, dog gir et inntrykk av rummenes beliggenhet:

a = scenen, b = sovesalen, c = ledernes rum.
d = kjøkken, e = gang, X = dører.

Guttene lå altså på flatseng langs salens vegger. Lederne hadde lagt sig og lå og leste til ca. klokken 12 — våkner klokken ca. 12½ ved at der ropes på dem — de farer inn i lokalet, hvor et par av guttene er våknet og har varslet dem fordi de kjente røk — de andre sover. Å få dem alle vekket og ut blir det første — de søvndrukne gutter tumler ut — litt uklare over hvad som er påferde. Lederne farer inn igjen for å se om der kan reddes noe tøy — i samme minutt blafrer hele scenen op som et eneste flammehav og ilden hopper fresende hen langs taket. De kommer sig ut i en fart — får guttene lengere bort fra huset og forsøker selv å redde hvad reddes kan fra de rum som ligger lengst fra ildens opkomststed. Men først måtte de varsle vaktmesterfruen, som med sine to barn bodde i annen etasje, og forresten utviste en rørende deltagelse for *våre* barn, skjønt hun selv mistet alt hun eiet. En del av feriekoloniens matlager blev reddet fra kjelleren under kjøkkenet — noe tøy, enkelte tepper o. l.

Vi tror å kunne si, at det er et enestående arbeid, de tre unge O. K. Y.'er utførte — ikke minst å få beroliget de av røk medtagne gutter og forhindre at der skjedde ulykker. — En liten gutt hadde således på en eller an-

nen måte forvillet sig inn i huset igjen og de måtte styrte etter ham og få ham ut som han stod helt fjert derinne. For å forstå den psykiske påkjenning de var utsatt for kan fortelles følgende: de holder manntelling og får det til 16 gutter istedet for 17 — de teller om igjen. Nei, bare 16. «Fortvilte holder vi på å styrte op til det brennende hus» — da trekker en i et ullteppe som ligger på jorden. Og under det helt inn-tullet i det ligger den yngste lille pjokk og sover! Men det øieblikk før — —

Alle naboer var nu kommen til, og man søkte med ildslukningsapparater å forhindre at det tok ild i skogen omkring — flere ganger tok det fyr i tretoppene. Noen av bygdens folk var nede på skolen og tinget rum for barna der — imidlertid blev størsteparten av guttene innkvartert hos gårdbruker Tollefsen — «og», sa lederne — «da vi vet, at litt spiselig er den beste trøst for gutter, så delte vi ut hvad vi hadde reddet av svesker, rosiner og aprikoser — og knaskende på det sovnet de» — —

At de unge menn ikke fikk stor ro på sig til å sove, sier sig selv efter en slik oplevelse. Men som man vil se av avisreferatet er det fastslått, at ingen kan tillegges noen skyld — ydermere kom det frem av guttenes forklaring, at «vi har lovet hverandre ikke å ville ha noe med cigarett å gjøre mens vi er her».

Nu, så kom altså mgr. Irgens og hr. Ruyter, og de kunde fastslå med stor glede at skaden er av helt materiell art og at lederne har vist sig sin stilling voksen og har ydet et modig, opofrende og dyktig arbeid, hvilket også er blitt anerkjent i den meddelelse, som oplestes søndag fra alle Oslos prekestoler.

Hr. Ruyter kunde derfor straks gå igang med den materielle side — en fortegnelse blev optatt av det som manglet, og det som fantes. Pater Leo van Eekeren hadde allerede tatt sig av dem som var langveis fra og klædt dem op — nu gikk turen først til landhandleren efter skobekledning, hvorpå søstrene hadde middag parat til alle. Rutebil blev bestilt og kl. ca. 1 drog de alle — undtatt lederne — avsted til Oslo, hvor det første mål var Gunerius Pettersen. Her fikk alle guttene klær før de blev sendt hjem. Åndal, Fiala og Olafsen kom som sagt om kvelden, trette og utkjørte, men takknemlige for at det var gått som det var gått, når først ulykken var ute.

Søndag avholdtes efter høimessen et møte hos mgr. Irgens. Tilstede var hr. Ruyter og de tre ledere. Man bestemte da at feriekolonien med foreldrenes samtykke skulde gjenoptas, da man kunde få det gamle sted Valstadhaug til disposisjon resten av tiden. På opfordring erklærte de tre sig villig til å ta ut igjen, da det var både mgr. Irgens og hr. Ruyters bestemte ønske at de skulde overta ledelsen igjen — skjönt man selvfølgelig forstod at det var en tung byrde å skulde løfte efter brandkatastrofen.

For å reparere den materielle skade blev der samme søndag optatt kollekt i St. Dominikuskirken — næste søndag tilfaller kollekten i St. Olav- og St. Halvardkirken vår feriekoloni.

At innsamlingen her ved bladet og hos sogneprestene fortsetter til samme formål sier sig selv. En innsamling, som vi på ny anbefaler på det beste.

*

Ennu ett: blandt de ting som er gått tapt er også feriekolonien innendørs og utendørs spill — såsom krocket- og ringspill og andre lekesaker. Som man vil forstå er det fulltop av *nødvendige* saker som skal anskaffes først. Hvis derfor noen skulde ha et brukt krocketspill ell. l. vil det bli mottatt med stor takknemlighet. Man kan bare ringe op til «St. Olav»s ekspedisjon og gi meddelelse om det.

*

SISTE NYTT :

Feriekolonien er fra idag av — torsdag den 12. juli — samlet på Valstadhaug.

BOKANMELDELSE

Niels Hansen: «Lille Katolsk Ordbog. (Ansgariusforeningens Skrifter, Kjøbenhavn 1934).

Dette lille, men overmåte innholdsrike hefte gir en fortegnelse over almindelige ord og uttrykk fra troens, moralens, og kirkelivets områder. Det kan ikke være tvil om at en slik ordfortegnelse med definisjoner og forklaringer imøtekommer et stort behov. Hvor mange lesere støter ikke i katolske bøker og blader på ord og vendinger som forutsettes velkjent, men som virker fremmed? Som regel vil man nok av sammenhengen så nogenlunde forstå meningen, men de der ønsker precis og klar beskjed kan ofte ha adskillig besvær med å skaffe sig de fornødne opplysninger. De almindelige konversasjonsleksika er ofte sparsomt forsynt med katolske opplysninger — og de som meddeles er ikke sjelden temmelig misvisende. Ennu har vistnok intet forlag i Norge ved utarbeidelse av slike håndbøker falt på den nokså nærliggende ordning å skaffe sig sakkyndig, katolsk assistanse. Derfor er det ikke for meget sagt å betegne Niels Hansens ordbok som et uundværlig hjelpemiddel for dem der leser katolske bøker og skrifter.

Av nogen stikkprøver vil man snart kunne overbevise sig om at forfatteren har evnet å gi god og grundig opplysning med få ord. Det er nok så at de knappe definisjoner ikke alltid er helt fyldestgjørende. Det er f. eks. ikke riktig at en nuntius er pavelig gesandt eller sendemann bare ved en større stat, all den stund det gis en nuntius i Schweiz. — Av ordboken får man det inntrykk at en *ordinarius* nødvendigvis må være biskop. Men det gis jo mange ordinariater som ikke er det, f. eks. overhyrden for et kirkedistrikt som ikke er bispedømme eller apostolisk vikariat, samt generalvikaren i ethvert bispedømme. Men det har tydeligvis vært maktpåliggende for forfatteren å gjøre sine definisjoner knappe, forat disse ikke skulde bli for omstendelige og ordboken ikke for voluminøs. Og ut fra denne forutsetning er det i høi grad grunn til å anerkjenne resultatet. De korte forklaringer er koncentrert om det almindelige og det vesentlige. I få og klare ord får man den beskjed man trenger for å forstå meningen med fremmedartede ord og vendinger.

Sist, men ikke minst, i tider som disse: heftet koster bare femti øre.

H. J. I.

Vår Feriekoloni.

Tidligere innkommet	kr. 1358.00
I. E.	» 20.00
S. L.	» 25.00
A. B.	» 5.00
N. N.	» 5.00
M. B.	» 15.00

Ialt kr. 1428.00

TAKK!

St. Vincensforeningen vil i anledning brandulykken på Sylling få fremføre foreldrenes og vår takk for det hjelpearbeide ved redningen av barnene, som blev utført med så utmerket resultat at alle feriekolonienes barn blev reddet uskadt ut av flammene. Vi vil særlig rette denne takk til våre tre ledere d'herrer Egil Olafsen, Ignaz Fiala og Anders Åndal, som i personlig livsfare utrettet det rent umulige. Likeledes fru vaktmester Jenny Thorsrud, som viste stor uegennyttig opofrelse under redningen av våre barn.

Vi må takke naboene omkring, især hr. Ole Tollefsen og hans familie, for all hjelp og assistanse. Pater Leo van Eekeren og søstrene på St. Halvards villa, St. Franciskussøstrene må vi særlig takke for redebøn og kjærlig hjelp og støtte i de tyngste timene.

St. Vincensforeningen

Ivar Ruyter,
president.

Gaver mottas fremdeles med takk i St. Olavs redaksjon, mgr. Irgens, sogneprest pater Notenboom, St. Halvard.

— og derute:

PROFESSOR ALBERT VON RUVILLE DØD. Den 5. juni døde i Halle professor i historie Albert von Ruville, 79 år gammel. Han var viden berømt for sine store historiske kunnskaper; hans spesialitet var middelalderen og den nyere tid. — Efter en lang rekke historiske skrifter var utgitt fra hans hånd — særlig behandlende tyske og engelske forhold i nutiden trådte han i 1909 over til den katolske Kirke til stor forbauselse for alle. Han begrunnet dette skritt i en bok: «Tilbake til den hellige Kirke» som straks kom ut i kjempeoplag og blev oversatt til fransk, engelsk, italiensk, tsjekkisk, ungarsk, polsk, kroatisk og norsk. Da han gikk over til den katolske Kirke var han imidlertid klar over at hans virksomhet som universitetsprofessor var slutt — og han blev et trosvidne som ofret alt for sin overbevisning. Man satte ham helt ut av spillet som lærer — men intet kunde hemme hans internasjonale anseelse og han fortsatte modig med sine bekjennelsesskrifter. Han stillet Kristus inn som midtpunktet for all historieskrivning: «Jesus Kristus, Guds Sønn er også all historiens herre og uten ham er det ikke mulig å erkjenne klart de forutgåede slekters tankeverden — dem, som vil skille Kristus ut av sitt arbeide med historien vil forlate den faste jord og komme ut på

gyngende grunn. Usikkerhet, feilsyn, misforståelse er uundgåelig.» — Berømt er Ruvilles oprop til alle tyske katolikker om ikke lenger å sette den katolske sannhets lys under en skjeppe — ti Tysklands protestantiske befolkning hadde rett til å lære den katolisisme, som ofte kun ubekjentskap og en mur av fordommer holdt dem borte fra, å kjenne i dens sanne skikkelse — ti denne erkjennelse vilde sikkert ha den samme virkning på dem som den hadde hatt på ham. Ved artikler i tidsskrifter har han ofte tatt stilling til aktuelle tids- og stridsspørsmål. Således fremkalte hans bedømmelse av korstogene en livlig diskusjon fordi den avvek så sterkt fra de gjengse opfattelser — han fremholdt hvor meget bedre en religiøs gjenerobring av de til Islam mistede hellige steder, hvorved man kun hadde anvendt åndelige våben, hadde vært, enn den å anvende jordisk krigerske maktmidler, som det var skjedd. — Ruvilles skrifter har ikke mistet sin aktualitet i det kvart århundre som er gått siden de blev skrevet. De taler til nutidens mennesker som om de skulde være skrevne idag. Det religiøst så adspaltede tyske folk kan hos ham finne den rettledning, det trenger så sårt.

STORBRITANNIEN OG IRLAND. Den 11. juni har kardinal-erkebiskop Bourne av Westminster feiret sitt gull-jubileum som prest. Som ung prest stilte Francis Bourne sig til disposisjon for Don Bosco i Turin, men denne betydte ham at Gud hadde bestemt ham for et apostolat i hans hjemland. Straks efter sin hjemkomst blev han — bare 28 år gammel — kalt til å grunnlegge og lede bispedømmet Southwarks presteseminar — 35 år gammel blev han koadjutor hos biskopen, og et år senere hans efterfølger. Efter den store kardinal Vaughans død blev han — tross det han var den yngste av alle de engelske biskoper — av paven utnevnt til erkebiskop av Westminster. Det er i første rekke kardinal Bourne som har befestet den katolske Kirkes nuværende sterke stilling i England. Langt utover hans egentlige område er han de engelske katolikkers fører — hans bekjentgjørelser regnes som de offisielle uttrykk for det engelske episkopats meninger. Under kardinal Bourne har den katolske Kirke i England tatt et mektig op-sving.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«Vi bør støtte vår egen presse fordi Kirken trenger våben i sin kamp, og pressen er dens fornemste og beste hjelper.»

(Dekan dr. Schlich).

S. L.	kr. 25.00
M. J.	» 2.00
	<hr/> Kr. 27.00

Ialt innkommet kr. 8910.00.

Alle bidrag, selv de minste, mottas fremdeles med den største taknemlighet.